

Ontologie - A

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[\[Příležitostné poznámky, 1973\]](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[\[Příležitostné poznámky, 1973\]](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 3. 2. 1973
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 3. 2. 1973

Ontologie – A

Antické přesvědčení, že názoru, odvozenému ze smyslového vnímání, ze zkušenosti, je třeba nadřadit, ne-li přímo proti němu postavit, názor, k němuž dospějeme přímým vhladem do principů, do principiálních souvislostí, není pouhým předsudkem, není pouhým omylem, nýbrž je určitou, nepřesnou, snad falešnou interpretací zkušenosti, kterou máme i my, která je i nám známá, a kterou ovšem jsme povinni také my nějak interpretovat, i když jiným způsobem. Jde totiž o to, že zkušenostní přístup, tj. např. smyslové vnímání, ale nejenom takto redukováně, tedy přístup praktický obecně (Přičemž praxi chápeme v největší šíři), je možná jenom tak, že v jeho hloubce se uspořádají nějaké jeho principy. Chyba v antickém porozumění spočívala v tom, že tyto principy byly objektivovány, byly považovány za dané, rozvržené božským rozumem nebo kosmickým řádem. Tedy byly to principy jediné možné a jediné správné a pravé. Tedy v této věci moderní doba už není tak jednoznačná a pomalu se dostává do situací, kdy musí řešit krizi představy jednoznačných principů, které jsou v základu jsoucna (jsoucího). To je situace – nemůžeme ani říci „moderní“, nýbrž nejposlednější, protože ještě třeba Kant znamená obrovský pokus objektivizovat, objektivovat alespoň některé ze základních principů, totiž právě ty, které jsou dány samotným postojem subjektu k věcem, tedy ne jednotlivého subjektu, nýbrž subjektu vůbec, každého subjektu. V tomto smyslu jde o principy právě „apriorní“. A ještě dost dlouho po něm ty pokusy byly znovu a znovu podnikány. Ale i když dnes už těžko můžeme považovat určitou soustavu principů za jediné možnou a jediné platnou – asi právě tak málo jako euklidovskou geometrii můžeme považovat za jedinou správnou geometrii, my dnes víme, že t+ěch možností různých geometrií je celá řada. těch neeuklidovských; podobně tedy jistě je možná celá řada jiných soustav, jiných principiálních struktur, o nichž většinou třeba ještě vůbec nemáme tušení. Ale dnes je nám jasná jedna věc, že není možné zaujmout jakýkoli praktický anebo i teoretický postoj ke jsoucnu jednotlivému i ke jsoucnu vůbec, aniž by to zároveň nějak uspořádalo jakousi soustavu principů tohoto přístupu, která je ukryta hluboko pod tou rovinou toho praktického vykonání, praktické realizace, ale může být reflexí postupně stále hloub a hloub odhalována. A tak jednu věc z té antické zkušenosti můžeme a musíme nechat zachovánu, totiž ...

(Zápis podle mgf. záznamu z 5. 2. 1973 na A4, samostatný list; dig. přepis 31. 1. 2006.)

(Praha, 730203-2a.)